

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ЦІЛЬОВІ ГРУПИ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СПОРТИВНИХ СЕКЦІЙ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

Державний податковий університет

Анотація. У даній науковій статті зроблено аналіз сприйняття патріотизму та національно-патріотичних настроїв юними спортсменами бойового хортингу, охарактеризовано військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти, з якими проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України. Зазначено, що безпосередня реалізація програм громадянсько-патріотичного виховання дозволила отримати необхідну кількість практичного досвіду, що дозволяє не почати, а продовжити розробку змістовного наповнення напрямів громадянсько-патріотичного виховання спираючись на досвід і результати, отримані в ході реалізованих і програм, що реалізуються. Важливим аспектом процесу реалізації програмного підходу є досвід побудови взаємодії і узгодження різних програм, що розгортаються в єдиній системі, це дозволяє ініціювати небезпідставну появу централізованих структур, які виконують координаційні і організаційно-управлінські функції щодо процесу реалізації різнорідних програм, встановлюючи загальну місію реалізації справжніх програм і єдиний напрям діяльності. Створена платформа для появи інституціональних форм у сфері громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу. Виходячи з аналізу напрямів роботи з громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу можна побачити, в програмах, що розгортаються, тема патріотизму в основному видається через довоєнну підготовку. Це видно виходячи з кількості заходів, спрямованих на популяризацію військово-прикладних видів спорту. Технічні види спорту, частково, також можна віднести до військової галузі. Підтримка козацтва і участь в змаганнях з пошуково-рятувальних робіт також відносяться в більшій частині до військової тематики, ніж до аспектам повсякденного життя. Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях.

Ключові слова: аналіз сприйняття патріотизму, військово-патріотичне виховання, спортивно-прикладна підготовка, бойовий хортинг, національно-патріотичні настрої, юні спортсмени бойового хортингу, захист України.

Актуальність наукового дослідження. Молоді люди, що визначають свої перспективи і життєві траєкторії. Таким молодим людям необхідна, перш за все, світоглядна опора, що не суперечить їх життєвому досвіду, але дає побачити нові можливості [1–11; 19–32]. Крім того, для появи образу життєвої траєкторії необхідно поява виразного образу можливих майбутніх сфер діяльності і підстав, за якими ці діяльності можуть бути обрані (в тому числі такі підстави, як обов'язок, престиж, значущість).

Виклад основного матеріалу. Діти і підлітки, для яких актуальні зразки для наслідування, способи поведінки, що дають їм визнання в колективі однолітків і серед дорослих, образи героїв. Для підлітка важлива також можливість вибудувати до цих зразків власне, рефлексивне ставлення – отже, зразки повинні бути представлені не догматично, форми їх подання повинні допускати дискусію [12].

Необхідна діяльність, спрямована на появу у адресній групі людей почуття причетності до своєї Батьківщини і відповідальності за її сьогодення і майбутнє – в тому числі через прийняття відповідальності за конкретну, малу її частину, за самого себе і своє майбутнє.

Аналіз сприйняття патріотизму і патріотичних настроїв. Розробка програми військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу спирається на існуючий образ патріотичних поглядів і враховувати контекст патріотичних настроїв в країні, що склалися на сьогодні. Також необхідно враховувати і сучасні підходи до розуміння

патріотизму і практикам громадянсько-патріотичного виховання. За даними всеукраїнського опитування Національної федерації бойового хортингу України у 2020 році 77 % опитаних в Україні відчують себе патріотами, 18 % – не відчують себе патріотами. При цьому 46 % опитаних вважають, що непатріотичні вчинки і заяви – це власна справа людини, суспільство не повинно на них реагувати.

За даними всеукраїнського опитування про патріотизм, проведеного в лютому 2020 року Всесвітньою федерацією бойового хортингу, більшість українців вважає, що в основі патріотизму лежить любов до своєї країни. Саме так 68 % українців відповіли на запитання “Що, на вашу думку, означає бути патріотом?”. На думку 27 % опитаних, “бути патріотом” означає роботу (дію) на благо країни; 22 % респондентів відзначили, що патріот повинен прагнути до зміни положення справ в країні для того, щоб забезпечити їй гідне майбутнє. В більшості випадків молоді люди у віці від 18 до 24 років бачать суть патріотизму в любові до країни і не пов’язують його з проявом активної позиції: лише для 19 % патріотизм означає роботу на благо країни, а для 18% – прагнення до зміни положення справ в країні.

Цільові групи програми військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу. Для переважної більшості українців (84 %) патріотизм означає “глибоко особисте почуття”; при цьому, на думку опитаних, кожна людина сама повинна визначити, що патріотично, а що ні. Патріотизм часто розуміється як прояв почуття гордості за свою країну. Як показало опитування, українці здебільшого пишаються природними багатствами України (38,5 %), історією (37,8 %), спортивними досягненнями (28,9 %), культурою (28,5 %), розмірами країни (28 %). Досить невелика кількість українців відчуває почуття гордості за досягнення в соціальній та економічній сфері: лише 2 % опитаних відзначили, що пишаються системою охорони здоров’я, 5,2 % пишаються системою освіти, 5,4% – економічними успіхами. Ще один тривожний показник – тільки 7,9 % українців пишаються своїми співгромадянами.

Проведене опитування також вказує на загострення нетерпимості до “чужинців”, в тому числі представників інших національностей. Близько третини респондентів вважають, що представники “неукраїнських” національностей винні в багатьох бідах України [13–18]. Плюс до цього на запитання про те, чи повинен уряд обмежити приплив приїжджих до України, 73 % Українців відповіли ствердно. У порівнянні з початком 2000-х років, коли проводилося аналогічне опитування, цей показник виріс на 28 %.

Виходячи із зазначених відкритих джерел, можна зробити висновок про те, що незважаючи на високу частку громадян, що визначають себе патріотами, ця позиція за змістом є більшою мірою пасивною, не визначальною щодо стратегії самовизначення і відповідальної діяльності громадян, що особливо яскраво виражається в соціальній групі молоді віком від 18 до 24 років, яка для нашої діяльності є цільовою і визначальною для майбутнього розвитку регіонів. Ці узагальнені дані по країні також можна спостерігати на практиці і в нашому регіоні, що ставить особливо важливі питання щодо інтеграції патріотичного виховання в суміжні сфери діяльності молодіжних спільнот і напрями освіти.

У методичному посібнику “Хортинг – національний вид спорту України” робиться акцент на тому, що в сучасній соціокультурній ситуації виховання патріотизму як інтегральної якості особистості в умовах полікультурного освітнього простору необхідно здійснювати на основі дотримання наступних принципів: інтеграції в змісті освіти національного, регіонального та місцевого компонентів; вивчення різних соціально-педагогічних, культурно-історичних традицій і цінностей; самовизначення і самореалізації особистості; соціальної активності і творчої діяльності; протистояння різних видів прояву національного і релігійного екстремізму [33–48]. Там же зазначається ефективність такої практики патріотичного виховання як залучення молоді до суспільно-політичного життя країни, що забезпечується через залучення її до роботи спеціально організованих круглих столів, дискусійних клубів.

Проблема екстремізму також є актуальною, оскільки країна є мультикультурною і поєднує в собі різні етнічні спільноти. При цьому зрозуміло, що безпосередньо протидіяти екстремізму мало ефективно, оскільки інтеграція людей різних національностей в єдиний простір можлива

лише через активну і відповідальну спільну діяльність, яка пред'являє інші, крім національних, підстави для взаємодії.

Розглядаючи поняття патріотизму в широкому сенсі слідом за Є. П. Ільїним, як духовну якість, вищий рівень розвитку і саморегуляції зрілої особистості, коли основними орієнтирами її життєдіяльності стають вічні людські цінності, орієнтованість особистості на дії на благо оточуючих можна визначити, що патріотизм повинен розгортатися в усіх соціально-значущих сферах, означаючи в першу чергу активну і відповідальну позицію громадянина, який самовизначається в історичній і культурній рамці регіону і країни в цілому, чинного не тільки в суто особистих інтересах, а й в інтересах своїх співгромадян, проектуючи стратегію свого особистого майбутнього з урахуванням майбутнього суспільства і мислячи себе як причетного до цього спільного майбутнього.

У свою чергу, в ході реалізації ряду програм громадянсько-патріотичного виховання в Україні засобами включеного спостереження та узагальнення емпіричного досвіду роботи з молоддю, можна зробити такі висновки щодо сприйняття патріотизму і патріотичних настроїв молоддю і дітьми:

1) велика частина молоді і дітей вагаються з відповіддю на питання про те, чи є він (вона) патріотом (“не знаю”, “ніколи не думав про це”, “мені ця тема не важлива”, “коли як” тощо);

2) поняття патріотизму в молодіжній свідомості пов'язано в першу чергу з героями війни, армійською службою. У переважній більшості випадків, молоді люди вважають, що патріотами є ветерани війни, солдати, військовослужбовці. З представників “мирного життя” найбільше згадку як “справжніх патріотів” заслужили пенсіонери, вчителі, поліція, лікарі тощо;

3) для меншої частини молоді патріотизм є важливою і необхідною характеристикою особистості;

4) ще менша кількість молодих людей говорить, що керуються патріотичними почуттями, цінностями своєї країни під час прийняття рішень з планування життя;

5) для молоді не характерний патріотизм як міра відповідальності за свою Батьківщину. Відчуття причетності до подій в країні, регіоні, місті проявляється вкрай рідко;

6) під час реалізації загальноосвітніх програм і програм додаткової освіти, задаючи питання про те, що має статися, щоб більша кількість молодих людей стали патріотами, більше половини молодих людей відповідають, що від нас має щось залежати, молодь повинна мати можливість впливати на те, що відбувається, думка й інтереси молоді повинні враховуватися.

Таким чином, можна зробити висновок, що на сьогодні рівень патріотизму в молодіжному середовищі є недостатнім.

Сприйняття громадянськості і патріотизму пов'язане, в першу чергу, з військовими і силовими образами і військовим часом, що, в свою чергу, знижує актуальність патріотичної поведінки молоді в сучасній дійсності, поняття патріотизму і особистих життєвих стратегій молодих людей не пов'язані [49–62]. Однак, не високий відсоток явного негативного відношення до тематики патріотизму говорить про те, що під час правильної і своєчасної реалізації програми військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу, що забезпечує почуття причетності молодих людей до подій навколо них подій, і що створює зрозумілі механізми взаємодії між молодіжним середовищем і державними інститутами можна досягти позитивної динаміки зміни способу сприйняття патріотизму для значної частини молоді.

Сильні сторони і можливості розвитку системи патріотичного виховання молоді в Україні. В Україні йде активна реалізація програми патріотичного виховання молоді. За останні роки були проведені серії заходів, спрямованих на громадянсько-патріотичне виховання молоді, в яких за два роки взяло участь понад 900 000 чоловік з різних регіонів України. Військово-патріотичне виховання засобами бойового хортингу в 2020 році реалізовувалося за такими напрямками:

1. Конкурси, спрямовані на громадянсько-патріотичне виховання та профілактику екстремізму, в тому числі конкурс соціальних проєктів, спрямованих на розвиток міжетнічної інтеграції та профілактику ксенофобії та екстремізму в молодіжному середовищі “Україна – територія миру і злагоди”.

2. Заходи, спрямовані на створення умов для розвитку громадянськості, військово-патріотичних якостей молоді, підвищення рівня фізичної підготовленості молодих людей до військової служби.

3. Матеріально-технічне забезпечення умов для профорієнтаційної діяльності з технічних і військових спеціальностей.

4. Розробка освітньої програми “Добровільна підготовка допризовної молоді до військової служби”.

5. Проведення очно-заочних курсів підвищення кваліфікації кадрів, які займаються патріотичним вихованням і допризовною підготовкою молоді.

6. Видання інформаційних матеріалів з патріотичного виховання та допризовної підготовки молоді – буклетів: “Я люблю тебе, Україна!”, “Стань військовим”, “Ласкаво просимо до Збройних Сил України”, “Види Збройних Сил України” тощо які спрямовані на підвищення престижу служби в Збройних Силах України, громадянсько-патріотичне виховання молоді.

7. Участь молоді в змаганнях з пошуково-рятувальних робіт.

8. Змагання з військово-прикладних і технічних видів спорту.

9. Профілактика екстремізму та розвиток козацтва.

У порівнянні діяльності за 2018 і 2019 роки можна відзначити, що в 2020 році спектр напрямів військово-патріотичного виховання розширився – крім довоєнної підготовки з’явилися напрями, пов’язані з підтримкою козацтва в рамках профілактики екстремізму. Тобто, смисловий акцент поняття патріотизм почав зміщуватися в соціальну сферу.

Виділені напрями вже реалізованих заходів в рамках програми громадянсько-патріотичного виховання є хорошою базою для реалізації програми військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу, мають під собою місцеві майданчики, успішно випробувані для реалізації подібного типу заходів, що мають кадровий і організаційний потенціал [63–78]. Позитивні напрацювання системи громадянсько-патріотичного виховання молоді засобами бойового хортингу спостерігаються в наявності розгорнутої інфраструктури для розгортання програм громадянсько-патріотичного виховання.

У свою чергу, процес вибудовування інфраструктурної взаємодії і безпосередня реалізація наявних програм дозволили охопити програмами 151 491 осіб. Таке охоплення є достатнім для початку побудови роботи з молодіжними спільнотами і проєктними групами, а також ініціювати їх появу.

Безпосередня реалізація програм громадянсько-патріотичного виховання дозволила отримати необхідну кількість практичного досвіду, що дозволяє не почати, а продовжити розробку змістовного наповнення напрямів громадянсько-патріотичного виховання спираючись на досвід і результати, отримані в ході реалізованих і програм, що реалізуються. Важливим аспектом процесу реалізації програмного підходу є досвід побудови взаємодії і узгодження різних програм, що розгортаються в єдиній системі, це дозволяє ініціювати небезпідставну появу централізованих структур, які виконують координаційні і організаційно-управлінські функції щодо процесу реалізації різнорідних програм, встановлюючи загальну місію реалізації справжніх програм і єдиний напрям діяльності. Іншими словами, створена платформа для появи інституціональних форм у сфері громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу.

Дефіцити системи громадянського-патріотичного виховання молоді засобами бойового хортингу. Виходячи з аналізу напрямів роботи з громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу можна побачити, в програмах, що розгортаються, тема патріотизму в основному видається через довоєнну підготовку. Це видно виходячи з

кількості заходів, спрямованих на популяризацію військово-прикладних видів спорту [79–88]. Технічні види спорту, частково, також можна віднести до військової галузі. Підтримка козацтва і участь в змаганнях з пошуково-рятувальних робіт також відносяться в більшій частині до військової тематики, ніж до аспектам повсякденного життя. Патріотичне виховання в контексті проведених заходів відноситься, в першу чергу, до виховання в чоловічій частині представників молоді готовності і мотивації до армійської служби. Така ситуація вказує на те, що в реалізованих програмах акцент робиться тільки на одній стороні процесу громадянсько-патріотичного виховання – довоєнної підготовки.

Таким чином, на сьогодні можна спостерігати дефіцит в реалізації програм патріотичного виховання, спрямованих на формування позитивної громадської ідеології, культури патріотизму як повсякденного явища, що відноситься до безпосереднього життя громадян на своїй території, а не до військових ситуацій або ситуацій військової служби.

Довоєнна підготовка, пропаганда високих стандартів фізичної форми і популяризація та підняття престижу армійської служби – безсумнівно, важливе і пріоритетне завдання, яке реалізовувалося в рамках громадянсько-патріотичного виховання в останні роки. Однак, як показують результати дослідження думок представників молоді, подібного роду пропаганда в сучасній дійсності працює на обмежене коло людей і слабо формує відповідальне ставлення до життя і діяльності на рідній території в цивільний (тобто не військовий) час, а це не менше, а можливо і більш значуще в сучасній дійсності.

У **висновку** можна сказати, що основним дефіцитом системи громадянсько-патріотичного виховання на сьогодні є питання перенесення патріотичного виховання молоді з вузької тематичної галузі довоєнної підготовки в культурний, соціальний і економічний простір життя молоді, який формує їх ставлення до Батьківщини як місця самовизначення, життя та професійної відповідальної діяльності.

Прикінцеві аналітичні положення та визначення затребуваних напрямів. З огляду на результати загального аналізу сприйняття патріотизму і патріотичних настроїв (як місцевого, так і всеукраїнського), можна зробити висновок, що на сьогодні система громадянсько-патріотичного виховання молоді повинна враховувати не тільки військовий аспект, тому що справжній аспект патріотизму в меншій мірі співвідноситься з патріотичною освітою і не накладається на реалії життєвого укладу молодих людей [89–94]. Патріотична освіта повинна конфігурувати в собі такі аспекти:

1) аспект, що відображає культурні та історичні контексти ситуації, в якій знаходиться молода людина в конкретний момент, розуміння ситуації сьогодення і вміння співвідносити її з минулим, з історичними причинами її виникнення і становлення, розуміння базових процесів руху культури;

2) аспект громадянськості, який дозволяє молодій людині вибудовувати співвідношення свого життя і діяльності з нормами і стандартами держави, в якій вона живе і здійснює діяльність;

3) аспект, що відображає екологічну складову патріотичної освіти, який спрямований на формування молодою людиною співвідношення власної життєдіяльності з природою і екологічною обстановкою, яка специфічна для його територіального місцезнаходження;

4) репродуктивний аспект, який спрямований на утримання молодою людиною функції відтворення базових норм, форм, зразків і цінностей всіх ключових процесів, які поширюються культурно і історично в країні і регіоні зокрема;

5) духовно-моральний аспект, який відображає в собі як традиційні, так і сучасні загальнолюдські цінності, закріплює їх і проектує на реалізовану молодою людиною діяльність як соціальну, так і професійно-виробничу;

6) аспект спортивної культури, який транслює освіту фізично витривалої і здорової людини;

7) аспект базових соціальних цінностей, який дозволяє самовідтворюватися соціальним системам, роблячи їх стійкими і сприйнятливими до розвитку. Справжній аспект, який може бути відображений в темі волонтерства, яка транслює та відтворює дві базові людські

характеристики: добро і волю, що робить людину і соціум, в якому вона знаходиться, незалежними від зовнішніх, штучних чинників;

8) аспект полікультурності, який забезпечує вміння реконструювати ситуації переплетення різних культур, що опинилися на одній території;

9) раціоналізаторський аспект діяльності, який відображає в собі цінність освоєння і встановлення напрямів прогресу в діяльності людини;

10) аспект орієнтації на майбутнє, який відображає в собі безперервну необхідність працювати за власними траєкторіями руху, самовизначення і професійного становлення відповідно до траєкторій розвитку свого регіону і країни в цілому.

Представлені десять аспектів складають цілісну патріотичну освіту учнів бойового хортингу, яка може ставити принципи діяльності молодій людині в сьогоденні і визначати його майбутнє в співвідношенні з культурою, історією, нормами і напрямками розвитку свого регіону і країни в цілому. Для того, щоб забезпечити формування подібного способу, необхідно вибудувати простір, організований за діяльнісними принципами освоєння і відтворення громадянсько-патріотичного освіти [95–99]. У свою чергу, побудова подібного простору можливо на базі наявних платформ регіону, які забезпечать становлення і розвиток кожного з аспектів. Таким чином, можна виділити такі чинники, які забезпечать розвиток необхідних напрямів військово-патріотичного виховання молоді в регіоні:

1. Культурно-історична платформа: Бойовий хортинг – національний професійно-прикладний вид спорту України володіє унікальними природними і культурно-історичними ресурсами для розвитку відпочинку і туризму. На території регіону знаходяться пам'ятники історії і культури: музеї, театри, археологічні комплекси, а також сучасна інфраструктура для любителів культурно-пізнавального, рекреаційного та активного відпочинку. Міжнародні заходи регіону – спортивні змагання, фестивалі і форуми відкривають іноземцям Україну як дивовижний куточок земної кулі.

Україна є центром ще й ділового туризму. В обласному центрі проводиться основна частина міжнародних і українських ділових, наукових, культурних і спортивних заходів. Це, наприклад, чемпіонати Європи, світу і України з бойового хортингу, міжнародні та всеукраїнські кінематографічні фестивалі, екологічні акції, змагання з шахів інших видів спорту тощо. В Україні розташовані державні та регіональні заповідники та постійні або тимчасові заказники національного значення. Всі вони дозволяють розвивати екологічний туризм. Спеціальні маршрути по екологічних стежках, організація еколого-етнографічних експедицій дають можливість туристам познайомитися з екосистемою регіону і його історико-культурною спадщиною.

В Україні досі ведуть традиційний спосіб життя люди різних національностей. На власні очі побачити уклад життя нащадків стародавніх запорозьких козаків можна, побувавши на острові Хортиця. Їх організують і національні селища районів України.

2. Платформа громадянськості: на рівні загальноосвітніх організацій в навчальні плани освітніх закладів України включені предмети: “Навколишній світ”, “Суспільствознавство”, “Історія”, “Захист України”, інтегровані і курси за вибором, навчальні модулі, спрямовані на формування правової культури учнів, що включають знання про правові аспекти життя, права та обов'язки людини і громадянина.

У всіх закладах загальної середньої освіти створені органи учнівського самоврядування, колегіальні органи управління школою за участю представників батьківської громадськості та місцевої громади.

Залучені національної федерацією бойового хортингу України для участі в реалізації програми військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу на території України діють 76 дитячих і молодіжних об'єднань, 24 волонтерських об'єднань, 4 місцевих установ сфери молодіжної політики, 12 місцевих установ сфери молодіжної політики, 14 військово-патріотичних клубів і 7 центрів та клубів з технічних видів спорту, 9 пошукових загонів 11 козацьких класів, 52 клуби бойового хортингу, 5 об'єднань, 25 секцій

та 23 гуртка, що ведуть роботу з військово-патріотичної тематики, які діють на базі закладів загальної середньої освіти.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування активно взаємодіють з громадськими об'єднаннями регіонів, реалізуючи такі основні пріоритетні напрями як:

1. лідерський;
2. молодіжний парламентаризм;
3. волонтерський рух;
4. рух КВК;
5. спортивний туризм;
6. екологічний;
7. військово-патріотичний тощо.

Так з дитячі та молодіжні організації та їх об'єднання беруть участь в волонтерському русі, який без перебільшення охопив всю Україну, також реалізуються проекти з розвитку добровольчого руху українського бойового хортингу.

Спільно з Молодіжним парламентом при Українській федерації хортингу реалізується проект "Школа молодого політика", з метою залучення молодих людей до вироблення соціально-значимих рішень.

Цілі розвитку системи громадянсько-патріотичного виховання засобами хортингу:

1. Сформуванню у молоді цінності причетності до культурних, історичних, соціальних і економічних процесів регіону та країни, що впливають на підвищення престижу і розвитку регіону і країни.

2. Забезпечити централізоване управління системою громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу шляхом створення координаційних центрів і дорадчих органів такої системи.

3. Створити для молоді можливість реалізовувати свої громадянсько-патріотичні цінності та установки в поведінці і практично значимої діяльності на благо регіону та країни засобами реалізації практик на базі громадянсько-патріотичних платформ, виділених в результаті аналізу стану системи громадянсько-патріотичного виховання молоді.

4. Забезпечити формування і закріплення у молоді основних якостей і компетентностей, що дозволяють реалізувати патріотичні цінності та установки в повсякденній поведінці та в практичній діяльності (відповідальність, здатність до планування і проектування, здатність до аналітики і рефлексії тощо) шляхом реалізації програм освітньої спрямованості в системі громадянсько-патріотичного виховання в регіоні.

Для досягнення зазначених цілей, необхідно вирішити такі завдання:

- 1) сформуванню поняття патріотизму як відповідального ставлення і причетності до життя свого міста, регіону, країни;

- 2) забезпечити реалізацію програм громадянсько-патріотичного виховання за напрямками не тільки довоєнної підготовки, а й розвитку культурної та економічної діяльності молоді, історичної та етнічної ідентифікації та самовизначення;

- 3) інтегрувати програми громадянсько-патріотичного виховання і програми підтримки і розвитку молодіжних ініціатив у різних сферах;

- 4) забезпечити формування сучасного і позитивного образу патріота як ефективного і відповідального діяча;

- 5) оформити зрозумілу і прозору систему взаємодії молоді та соціальних і державних інститутів, спрямовану на підвищення громадянської грамотності, ініціативності та відповідальності;

- 6) організувати систематичну роботу постійних об'єднань молоді, які забезпечують трансляцію патріотичних цінностей і установок своїм учасникам, які організують таку діяльність, яка створює для молоді можливості реалізувати свої патріотичні цінності та установки;

- 7) організувати роботу зі сформованими неформальними об'єднаннями молоді, орієнтованими і спрямованими їх діяльність на вирішення завдань, пов'язаних з популяризацією

і поширенням патріотичних цінностей і установок, за участю в пріоритетних проектах і програмах розвитку бойового хортингу як в регіонах так і в Україні в цілому;

8) забезпечити реалізацію системи заходів різного характеру (конкурси, акції, тренінги, практикуми, створення творчих продуктів), що дозволяють молоді актуалізувати і сформулювати свої патріотичні цінності та установки, сформулювати або підсилити основні компетентності, що забезпечують реалізацію патріотичних цінностей і установок;

9) організувати створення та популяризацію привабливих для молоді змістовних образів, що підсилюють цінність причетності до малої і великої Батьківщини, мотивуючих до реалізації патріотичних цінностей і установок в поведінці, соціальних перевагах, практичної діяльності (в тому числі, в позитивному ставленні до військової служби, готовності брати участь у вирішенні регіональних та загальноукраїнських завдань розвитку, прагненні зберігати і відтворювати традиційні культурні цінності, характерні для регіону та країни в цілому);

10) забезпечити взаємодію, взаємодопомогу і кооперацію, взаємний позитивний вплив молодих людей, орієнтованих на реалізацію патріотичних цінностей і установок в поведінці і діяльності, а також на трансляцію цих цінностей і установок своїм одноліткам;

11) забезпечити високий рівень підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів, які здійснюють діяльність з патріотичного виховання молоді, організувати постійний методичний супровід їх діяльності, спрямованої на впровадження сучасних форм, методів і засобів патріотичного виховання, які показали свою високу ефективність;

12) забезпечити матеріально-технічну базу для роботи об'єднань, організацій, які реалізують заходи, спрямовані на актуалізацію і формування патріотичних цінностей і установок у різних груп молоді.

Для досягнення поставлених цілей і вирішення відповідних їм задач, необхідно визначити базовий підхід до організації роботи з патріотичного виховання молоді.

Традиційно, заходи і програми патріотичного виховання дітей та молоді організовуються:

або в транслятивному підході, коли система патріотичних цінностей і установок транслюється молодим людям за допомогою більш-менш привабливих для них текстів і образів (просвітницькі лекції, відвідування музеїв, пам'ятних місць і меморіалів, створення і поширення художніх і публіцистичних творів патріотичної спрямованості);

або в підході, пов'язаному з організацією символічної причетності, коли патріотичні цінності та установки демонструються в формі символічних дій, легко здійсненних без спеціальної підготовки, які молодим людям пропонується виконати (наприклад, масова побудова об'єкта, під час якої учасники утворюють собою контур будь-якого об'єкта, наприклад, який відбиває образ Батьківщини).

Обидва ці підходи, при всіх своїх перевагах і при тому, що вони досить добре освоєні більшістю фахівців з патріотичного виховання молоді, не можуть бути прийняті в якості базових для досягнення зазначених цілей і вирішення відповідних їм завдань.

Основні недоліки позначених підходів:

вони апелюють, насамперед, до емоційної сфери молодих людей, часто передбачають створення у молоді людини одномоментного емоційного збудження, що не залишає помітних слідів в його довготривалих установках;

вони не вимагають від молодих людей продуктивних, результативних дій, що реалізують патріотичні цінності та установки на практиці;

вони не припускають формування і реалізації відповідальності молодих людей за які б то не було події і процеси, що відбуваються в країні і регіоні, а отже, не формують у молодих людей установку на обов'язкове діяльне включення в події і процеси, принципово важливі для розвитку і подальшого життя країни і регіону;

вони припускають свідомо пасивну, провідну позицію молодих людей в питаннях, пов'язаних з причетністю до країни і регіону, з участю у важливих процесах і подіях їхнього життя.

В якості базового підходу до організації патріотичного виховання молоді відповідно до зазначених цілей і завдань, пропонується обрати підхід, названий “діяльним патріотизмом”.

Цей підхід передбачає концентрацію основних зусиль системи патріотичного виховання молоді на формуванні особистісного, діяльного, відповідального ставлення молоді до своєї країни, регіону об’єктів, подій, процесів, до основних символів, пов’язаних з територією, культурних, економічних і соціальних процесів, що здійснюються на ній.

Ці практичні продуктивні дії можуть реалізовуватися в різних масштабах, практиках, сферах. На мінімальному рівні вони можуть реалізовуватися в роботі молоді людини над собою, своїми якостями і життєвою стратегією як успішного і відповідального громадянина своєї країни, що забезпечує на своєму робочому місці або в своєму бізнесі функціонування її економіки, що забезпечує в своєму повсякденному житті відтворення і розвиток культури.

Далі, масштаби відповідальності можуть і повинні розширюватися: відповідальність за свою сім’ю, найближче оточення, “малу батьківщину”, за добробут країни, нації, збереження і розвиток їх мови і культури. Важливо підкреслити, що діяльність молодих людей, за рахунок якої і реалізується діяльний патріотизм, повинна припускати кінцевий продуктивний результат, відкритий для використання не тільки молоді людиною, яка досягла його, а й усіма заінтересованими представниками регіону або країни. Іншими словами, діяльний патріотизм не формується за рахунок формальної участі в якійсь спільноті, що реалізує ту чи іншу корисну діяльність (в тому числі, на жаль, за рахунок самого по собі факту проходження служби в лавах Збройних Сил України). Для того, щоб діяльний патріотизм як підхід до організації громадянсько-патріотичного виховання молоді міг реалізовуватися, необхідно, відповідно, створити систему можливостей для реалізації молодими людьми самостійних відповідальних дій, спрямованих на досягнення блага регіону або країни, в різному масштабі і в різних сферах життєдіяльності (практиках). Ключовою одиницею в цій системі можливостей для самостійної і відповідальної патріотичної дії повинні стати спеціальні інфраструктурно забезпечені середовища і платформи, що дозволяють молодим людям досягти значних результатів і забезпечити їх подальше використання.

Висновки. Узагальнення результатів дослідження дає можливість зробити такі висновки.

Визначено основні загальнотеоретичні засади бойового хортингу як ефективної складової частини навчально-виховного процесу, спрямованого на громадянсько-патріотичне виховання спортсменів бойового хортингу.

Таким чином, у даному науковому дослідженні зроблено аналіз сприйняття патріотизму та національно-патріотичних настроїв юними спортсменами бойового хортингу.

Водночас, у роботі охарактеризовано військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти, з якими проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України.

Безпосередня реалізація програм громадянсько-патріотичного виховання дозволила отримати необхідну кількість практичного досвіду, що дозволяє не почати, а продовжити розробку змістовного наповнення напрямів громадянсько-патріотичного виховання спираючись на досвід і результати, отримані в ході реалізованих і програм, що реалізуються. Важливим аспектом процесу реалізації програмного підходу є досвід побудови взаємодії і узгодження різних програм, що розгортаються в єдиній системі, це дозволяє ініціювати небезпідставну появу централізованих структур, які виконують координаційні і організаційно-управлінські функції щодо процесу реалізації різнорідних програм, встановлюючи загальну місію реалізації справжніх програм і єдиний напрям діяльності.

Створена платформа для появи інституціональних форм у сфері громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу. Виходячи з аналізу напрямів роботи з

громадянсько-патріотичного виховання засобами бойового хортингу можна побачити, в програмах, що розгортаються, тема патріотизму в основному видається через довоєнну підготовку. Це видно виходячи з кількості заходів, спрямованих на популяризацію військово-прикладних видів спорту. Технічні види спорту, частково, також можна віднести до військової галузі. Підтримка козацтва і участь в змаганнях з пошуково-рятувальних робіт також відносяться в більшій частині до військової тематики, ніж до аспектам повсякденного життя.

Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях. Практичний досвід з дослідження моделі організації тренувань для початкової військової підготовки учнів бойового хортингу, проблеми формування техніко-тактичних здібностей учнівської та студентської молоді засобами бойового хортингу доводить, що усвідомлення необхідності володіння патріотичними якостями для спортсмена є однією з основних умов, що передбачає здатність розвиватися, технічно вдосконалюватися, досягати спортивних успіхів у бойовому хортингу.

Таким чином, результати дослідження дають підстави стверджувати, що бойовий хортинг має високі потенційні можливості як засіб формування патріотичних якостей, техніко-тактичних здібностей учнів закладів освіти, розроблена педагогічна модель і визначені засоби впливу через основні складові початкової військової підготовки учнівської молоді на заняттях бойовим хортингом виявились ефективними, а це дозволяє говорити про досягнення поставленої мети і розв'язання основних завдань дослідження.

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над формуванням патріотичних якостей, техніко-тактичних здібностей учнів спортивних секцій на заняттях бойовим хортингом у констатувальному, формувальному та контрольному експериментах буде конкретизована в результатах дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрьоменко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.
6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.

7. Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Бондарчук, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.
8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.
9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтев В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтев, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрьоменко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрьоменко, Г. А. Коломоець // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрьоменко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
17. Грищук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Грищук, Е. А. Єрьоменко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрьоменко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
20. Ерёмєнко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ерёмєнко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.
21. Єрьоменко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.

22. Єрмоєнко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.
23. Єрмоєнко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.
24. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.
25. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
27. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.
28. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.
31. Єрмоєнко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрмоєнко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.
37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // *Науковий часопис Національного педагогічного університету*

імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /Фізична культура і спорт/». – 2019. – Вип. 10 (118). - 2019. – С. 49-56.

39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнка про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.

41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.

42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.

43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.

44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.

45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.

46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.

47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.

48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.

49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.

50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.

51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.

52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.

53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Вип. 3 (123). – С. 47-56. – DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09.

54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.

55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–

- 15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.
57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.
58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.
59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.
60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.
61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.
62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.
63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.
64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.
65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.
66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.
67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.
68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
70. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.
71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.
73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.

74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.
75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.
76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидко-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.
77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.
78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.
80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.
81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.
83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.
84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.
85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.
86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.
89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.

91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.

92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.

93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.

94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

TARGET GROUPS OF THE PROGRAM OF NATIONAL AND PATRIOTIC EDUCATION OF STUDENTS OF SPORTS SECTIONS OF THE COMBAT HORTING

***Abstract.** In this scientific article the analysis of perception of patriotism and national-patriotic moods by young sportsmen of combat horting is made, military-patriotic education and sports-applied preparation of pupils by means of combat horting is characterized, features of educational and improving purpose of educational and training program of students institutions of higher education, with which military-patriotic events are held, methods and forms of physical education of children and youth with the use of military-patriotic means of modern national sport of combat horting and approaches to defining the essence, content and tasks of military-patriotic education of Ukrainian youth, recovery and formation of readiness to defend Ukraine. It is noted that the direct implementation of civic and patriotic education programs allowed to obtain the necessary amount of practical experience, which allows not to start but to continue developing the content of civic and patriotic education based on experience and*

results obtained during the implemented and implemented programs. An important aspect of the process of implementing the program approach is the experience of building interaction and coordination of different programs deployed in a single system, it allows to initiate the emergence of centralized structures that perform coordination and organizational and managerial functions for the implementation of disparate programs. the only area of activity. A platform has been created for the emergence of institutional forms in the field of civic and patriotic education by means of combat horting. Based on the analysis of the areas of work on civic and patriotic education by means of combat horting, it can be seen that in the unfolding programs, the topic of patriotism is mainly published through pre-war training. This is evident from the number of measures aimed at promoting military-applied sports. Technical sports, in part, can also be attributed to the military industry. Support for the Cossacks and participation in search and rescue operations are also more related to military issues than to aspects of everyday life. According to the program of military-patriotic education by means of combat horting work on accumulation of educational and methodical base is carried out, and also there are various forms of carrying out employment: theoretical employment of various educational direction; practical training sessions on sports; training in the applied section of combat horting; tourist trips, visits to historical places, as well as places of Cossack glory; participation in calendar sports competitions.

Key words: *analysis of perception of patriotism, military-patriotic education, sports-applied training, combat horting, national-patriotic moods, young athletes of combat horting, defense of Ukraine.*